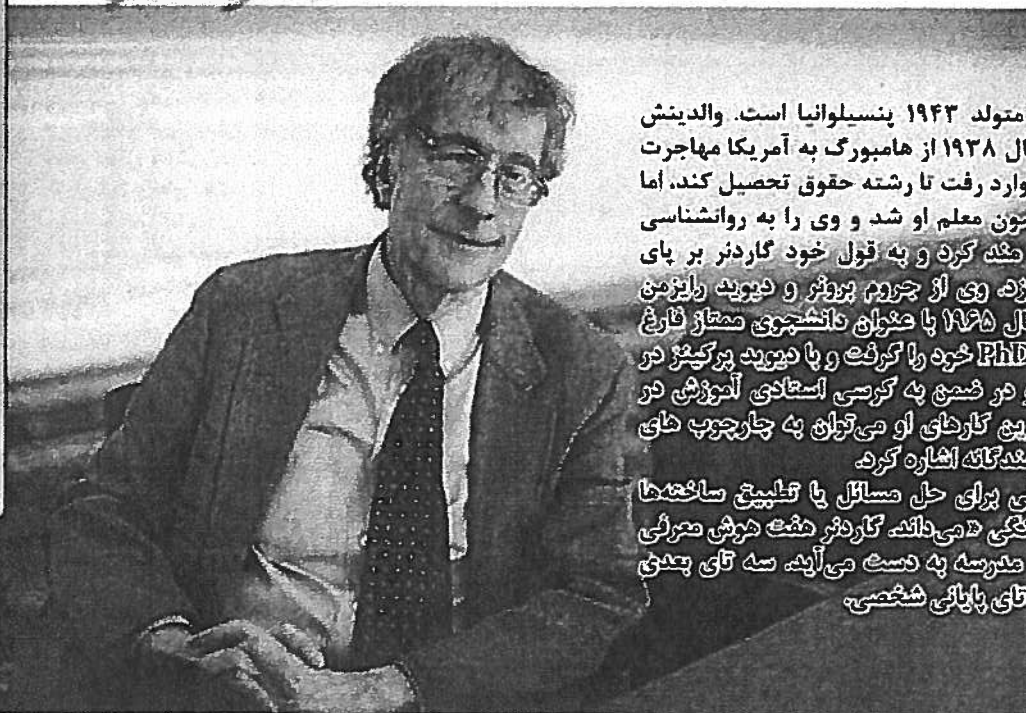

گفتگو اختصاصی با پروفیسور هاوارد گاردنر مدع نظریه هوش های چندگانه و استاد دانشگاه هاروارد

پروفیسور هاوارد گاردنر متولد ۱۹۴۳ پنسیلوانیا است. والدینش چون یهودی بودند؛ در سال ۱۹۳۸ از هامبورگ به آمریکا مهاجرت کردند. او به دانشگاه هاروارد رفت تا رشته حقوق تحصیل کند، اما خوشبختانه اریک اریکسون معلم او شد و وی را به روانشناسی و علوم اجتماعی علاقه مند کرد و به قول خود گاردنر بر پای تحقیقات او مهر تایید زده وی از جرورم پرویز و دیوید رایزمن نیز تأثیر پذیرفت. در سال ۱۹۶۵ با عنوان دانشجوی ممتاز فارغ التحصیل شد. در ۱۹۷۱ PhD خود را گرفت و با دیریند پزکینز در پروژه زیرو همکار شد و در ضمن به کرسی استادی آموزش در هاروارد رسید. از مهمترین کارهای او می‌توان به چارچوب های ذهن و نظریه هوشهای چندگانه اشاره کرد. گاردنر هوش را «ظرفیتی برای حل مسائل یا تطبیع ساخته‌ها متناسب با مجموعه فرهنگی» می‌داند. گاردنر هوش هر شخص را می‌کند. دو تای اول در مدرسه به دست می‌آید، سه تای بعدی مربوط به هنر است و دو تای پایانی شخصی.

باهوش بالای ۱۴۰ نسبت به دیگران شده اید؟

هیچ شواهدی مبنی بر اینکه افرادی که دارای هوش بالاتر هستند، یافت مغزی متفاوتی دارند وجود ندارد، این امکان وجود دارد که فرایندهای مغزی در افراد باختریب هوشی بالاتر به طور متفاوتی عمل کنند اما این مربوط به ارتباطات است و ربطی به مقدار ماده قشر ندارد.

۳- قبل از رسیدن به این نظریه پیرامون هوش، دیدگاه هاوارد گاردنر نسبت به هوش چگونه بود؟

زمانیکه تحصیل من به پایان رسید، دلیلی برای زیر سؤال بردن دید رایج به هوش ندیدم. تحقیقاتم با کودکان و بزرگسالان با معلولیت مغزی من را متقاعد کرد که دید رایج بسیار کوتاه فکرنه است. پس از آن ۵ سال را به بررسی شواهد به دست آمده از دیدگاه های مختلف کردم تا اینکه به نظریه هوش های چندگانه رسیدم.

۱- از دیدگاه شما هوش عاملیست ژنتیک یا اکتسابی؟

هوش ظرفیت توان انجام چند عمل مختلف ذهنی بر روی محتوای خاص است. به جای داشتن یک هوش واحد، من باور دارم که همه انسان ها دارای چند هوش نسبتاً مستقل به نام هوش چندگانه اند. هنگامی که روانشناسان از هوش صحبت می کنند، به طور معمول منظور آنها ترکیبی از ظرفیت های زبانی و منطقی است. اما من باور دارم که انسان ها دارای چندین هوش دیگر از جمله موسیقی، فضای، بدنی، میان فردی، درونی و طبیعت هستند. انسانها در هوشی که قوی ترین است متفاوتند و قدرت داشتن در یک هوش به معنای قوی (یا ضعیف) بودن در سایر هوش ها نیست. هر هوش دارای یک جزء ژنتیکی است اما قدرت هوش هر کس نشان دهنده یادگیری و انگیزه اوست.

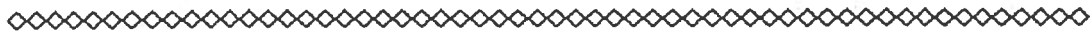
۲- آیا در تحقیقات به نتیجه ای پیرامون تفاوت در بافت مغزی افراد

تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر روابط بین فردی، عزت نفس و ابراز وجود دختران نابینا
 نویسندگان: خانم سیلا ساجدی، دکتر سید حمید آتش پور، دکتر منوچهر کامکار و آقای محمد رضا مصمص تبریت

چکیده مقاله:

هدف پژوهش بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر روابط بین فردی، عزت نفس و ابراز وجود دختران نابینای مرکز فاطمه زهرا (س) اصفهان در سال ۱۳۸۶ بود. پژوهش از نوع تجربی بوده و در آن از طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش را کلیه دختران نابینای این مرکز تشکیل می‌دادند که از بین آنها دختران بین سنین ۲۰ تا ۴۰ سال به دلیل توانایی درک بیشتر جلسات برای تحقیق مدنظر قرار گرفتند و از میان آنها ۲۶ نفر به طور تصادفی انتخاب و در ۲ گروه ۱۳ نفری آزمایش و کنترل گمارده شدند. گروه آزمایش به مدت ۹ جلسه ۲ ساعته و ۲ روز در هفته تحت آموزش مهارت‌های زندگی قرار گرفتند. ابزارهای مورد استفاده در این تحقیق زیر مقیاس روابط بین فردی از پرسشنامه هوش هیجانی برادبری و گریوز (۱۳۸۴)، پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ (۱۹۶۵) و پرسشنامه ابراز وجود آلبرتی و آمونز بود. نتایج این پژوهش استفاده از تحلیل کواریانس چند متغیری نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی بر عزت نفس و ابراز وجود دختران گروه آزمایش تأثیر مثبت معنادار داشته است ($P < 0.001$)، ولی بر روابط بین فردی آنها تأثیر معناداری نداشته است ($P < 0.05$).

همچون شماره قبل در این شماره هم توانستیم بایکی از بزرگان علم روانشناسی در درنیا مصاحبه اختصاصی از طریق ایمیل انجام دهیم. این امر برایمان بسیار خوشحال حال کننده بود که توانستیم از طریق یک مجله ایرانی با این بزرگمردان عرصه روانشناسی در ارتباط باشیم.

در انتها از کمک های جناب آقایان دکتر صالحی فدردی، دکتر صاحبی و دکتر فتحی کمال تشکر و سپاسگذاری را داریم. این هم متنی که پروفیسور گاردنر برای تشکر از مجله روانشناسان برای این مصاحبه اسکن و برایمان ارسال نموده اند.

HARVARD
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATION

ROT E. LARSEN HALL, 2ND FLOOR
14 APPLIN WAY
HARVARD GRADUATE SCHOOL OF EDUCATION
CAMBRIDGE, MA 02138

+ 017 495 4929 (111)
+ 017 495 4311 (14N)
hgsard@gspe.harvard.edu

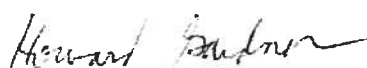
Mohammad Sookhtanloo
psychologists.journal@yahoo.com

Via Email

Greetings,

I am pleased to know about the Specialized Journal of Psychologists and honored to have been asked to grant an interview about my work. There are many divides in the world today but also some unifying forces. One such force is the study of the human mind, through biology, psychology, and other disciplines. We should do all that we can to build a bridge through the biological and human sciences, and perhaps that bridge will be strong enough to support other kinds of collaborative work.

Best wishes for the success of your publication,

دارد که من هوش درون فردی نامیده ام. ولی همانطور که میدانید، اعمال هر هوشی مستلزم احساسات و انگیزه است

۱۰- تا چه حد این انتقاد را قبول دارید که نظریه هوش های چند گانه بر پایه تحقیقات کمی بنا شده است؟

من متوجه منظور این سوال نمیشوم. مردم اغلب میگویند که نظریه MI پژوهش محور نیست. منظور آنها این نیست که این براساس آزمایشات نیست. معنایش آن است که این بر اساس تئوفیکی از دانشی می باشد که از دیدگاههای مختلف گرفته شده است. آن شامل آزمایش میباشد ولی از آزمایش نشأت نمیگیرد. در این معنی، به مانند نظریه تکامل، کاری به مراتب مهم و درخشان از ترکیب است

۴- آیا برای اندازه گیری هوش بر طبق نظریه شما ابزار سنجشی تا به حال ساخته و یا طراحی شده است؟

۵- آیا می توان نظریه هوش های چند گانه را در فرهنگ های متفاوت مورد استفاده قرار داد؟

این نظریه بر اساس تحقیقات در بسیاری از فرهنگ ها است. دلایل بسیاری برای باور اینکه همه فرهنگ ها هوش یکسانی را به نمایش میگذارند داریم. اگر چه آنها ممکن است در مواردی که در یک زمان خاص تاکید و یا پرورش می دهند، متفاوت باشند.

۱۱- به چه علت کارهای شما در زمینه آموزش و پرورش در دنیا منحصر به فرد می باشد؟

معلمانی که با دانش آموزان زیادی کار میکنند میدانند که این که یکی را «زنگ» و دیگری «کودن» بشامیم، ساده انگارانه است. دانش آموزان میتوانند در طرق زیادی با هوش باشند. نظریه MI یک سیستم طبقه بندی شده برای تجزیه و تحلیل تفاوتهای فردی ارائه میدهد. یک فرد میتواند زنگ مدرسه ای (در زبان و منطق) نامیده شود در حالیکه در حالتی دیگر شناخت دچار کمبود باشد.

۶- همبستگی میان هشت عامل هوشی در نظریه هوش های چند گانه چگونه است؟ آیا اصلا همبستگی میان آنها وجود دارد؟

به عنوان یک اصل کلی، هیچ همبستگی ای الزاما بین دو هوش وجود ندارد. به عبارت دیگر، با دانستن اینکه کسی در هوشی قوی یا ضعیف است، نمیتوانیم در مورد قدرت سایر هوشهای او نیز نتیجه گیری کنیم.

۷- حضور شما به عنوان یک استاد، در یکی از بهترین دانشگاه های جهان تا چه میزان در پیشرفت و موفقیت تان تاثیر گذار بوده است؟

اینکه در یک دانشگاه شناخته شده باشی، کمک میکند. من اغلب به شوخی میگویم که هاروارد بهترین دانشگاه در آمریکا نیست، ولی آن قطعا بهترین در جهان است چرا که شناخته شده ترین است. به نظر من در هاروارد ما چیزی بیش از سهم خود به عنوان اساتید و دانشجویان برجسته داریم، چرا که نمیتوان در مقابل این پیشگویی که تو خوبی چون در هارواردی، مقاومت کرد.

۸- آیا تحقیقات جدیدی از شما انتشار یافته است؟

من به تازگی کتابی با عنوان «زیبایی حقیقت» و «ساختار دیگر خوبی» منتشر کرده ام. در آنها من به مرور این ارزشهای مهم انسانی با توجه به دو مورد می پردازم، آن دو مورد عبارتند از: نقد فلسفی که پست مدرنیسم نامیده می شود و جدال تکنولوژی رسانه دیجیتال جدید.

۹- آیا هوش هیجانی نیز در میان عامل های هوشی نظریه شما نقشی دارد؟

آنچه دانبل گلمن هوش هیجانی نامیده است شباهت زیادی به آن چیزی

۱۲- کمی برای ما درباره پروژه صفر توضیح بدهید.

پروژه صفر در شرف شروع چهل و پنجمین مین سالش است و من مقتدرم که اعلام کنم که من عضو موسس آن بوده و ۲۸ سال آن را هدایت کردم. در اصل تمرکز آن بر روی تحصیل در هنر است ولی امروزه جنبه های زیادی از یادگیری را نیز بررسی میکنند. ما بلم بگویم که در پروژه صفر، ما ایده هایی در روانشناسی و آموزش را گسترش و آنها را در مسیر درستان قرار دادیم.

۱۳- در پایان توصیه شما به دانشجویان روانشناسی دانشگاه های ایران چه است؟

همانطور که می دانید، تنش زیادی بین کشورهای ما وجود دارد. این باعث تأسف است، به ویژه به دلیل روابط خوبی که در گذشته وجود داشته است. در میان فعالیتهایی که حقیقتا جهانی محسوب می شوند، علم برجسته ترین است. امیدوارم علاقه به مشترک انسانیت، کمکی به از بین بردن شکاف میان دو ملت در حال حاضر کند.